कारिभेदेन विकल्पितत्वात् द्वादशमन्त्रा अत्राम्नाताः। अतोऽयं द्वादशमन्त्रप्रतिपाद्यो देवः तं स्वाहाशब्देन विवक्षितमग्निं देवं होता यजतु। आज्यस्य स्तोकानां स्तोकान् विन्दून् स्वाहा सुष्ठु जुहुयात्, अजछागमेदसां मेदांसि पृथग् विभज्य स्वाहा सुष्ठु जुहुयात्, अश्विभ्यां स्वाहा जुहुयात्, मेषं सरस्वत्यै जुहुयात्, ऋषभमिन्द्राय जुहुयात्, सिंहाय लोमहेतवे सहसा बलेन सह इन्द्रियं स्वाहा जुहुयात्, उद्दिश्य त्यजेदित्यर्थः। भेषजं न औषधिमिव वर्त्तमानमग्निं प्रथमाज्यभागमेवं स्वाहा होमेन तर्पयेत्। इन्द्रियं इन्द्रियाभिवृद्धिहेतुं सोमं द्वितीयाज्यभागदेवं होमेन तर्पयेत्। य एतेऽत्र पुरोडाशा विहिताः, ऐन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेत् सावित्रं द्वादशकपालं वारुणं दशकपालमिति तानेतानिन्द्रसवितृवरुणान् होमेन तर्पयेत्। तत्र इन्द्रः सुष्ठु रक्षकत्वात् सूत्रामेति विशेष्यते। वरुणोऽनिष्टनिवारकत्वात् भिषजां पतिरित्युच्यते। वनस्पतिं यूपदेवं होमेन तर्पयेत्। स विशेष्यते प्रियं पाथो न भेषजमिति। यथा प्रियमुदकं तृषाया औषधम् एवमयं वनस्पतिरपि अनिष्टनिवारकत्वेन औषधरूपाः ये चाज्यपाः प्रयाजदेवताः ताः होमेन तर्पयेत्। योऽयं स्विष्टकृद्देवोऽग्निः तं होमेन तर्पयेत्। होत्रात् होमं जुषाणः प्रीतः स्विष्टकृदग्निः भेषजं क्रतुवैकल्यनिवारणेनौषधस्वरूपः॥

अथ प्रधानदेवार्थः प्रैषः, तमेतं त्रयोदशमन्त्रमाह। "होता यक्षदश्विना सरस्वतीमिन्द्रꣳ सुत्रामाणम्। इमे सोमाः सुरा-